

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ
МЪЖКИ ВРЕМЕНА

chitanka.info

На Жени

На ония, младите години бях деликанлия, буйна кръв. Не бях едро, ала яко. Мартинката ми лаеше на гърбината, в пояса — нож до нож. Два ли, три ли бяха, не ги помня, а ливорверът — ей тука, на кълката. Всички ме знаеха, че си не поплювам, та щом някой се наканеше да си краде жена — викаха мене. Жененето не ставаше тогава с кандърми — в ония мъжки времена.

Имах един комшия, харесал бе в Настан една жена, та ме веднъж извика той:

— Казвай какво ще искаш, за да я докараме до сватба!

— Дай — викам — на троица по сто лева, двеста лева отделно за пиене, та всичко петстотин, и сватбата ти е готова.

Съгласи се и след някой ден отидохме в Настан. Четирима нови хора влезнахме в селото и се позна. Казали на момата: „Тъй и тъй, ще те крадат!“ — и момата не излиза. Брат ѝ заредил пушката. „Нека ми дойдат — рекъл, — ще им сдупча тиквите!“ Бре чакахме ден, чакахме два — не излиза.

На третия ден — аратличе имам едно в Настан, Шукри, дойде и ми рече: „Отидоха — кай — да орат в Блатнище. Стягай се!“ „Ами момата?“ „Момата — и тя.“ Още по-хубаво! Там е кър и няма кой да я спасява. Верно, брат ѝ не е лесен, но той е сам, а ние — четирима.

Взехме вино, ракия и се отнесохме и ние към Блатнище. Ту в път, ту под път — прислонихме се до една водица, под едни високи ели, и зачакахме. Нивата — близо, вижда се как орат — момата и братът. „Дайте — викам — да попиеме ракия, докато стане пладнина, тогава момата ще дойде да напои воловете и ще я хванем.“

Викам си тъй, ама друго се случи. Видяло ни някакво козарче, че се тулиме край нивата, възкачило се на една борика и вика, та червата си дере:

— Ее-е-ей, аго Шебане! (И оня викаха Шебан, както и мене.) Хора, вика, има в дерето, ще крадат сестра ти, хора има-а-а-а!

Викам на моите:

— Втасахме я! Хайде да излизаме!

Брат й, като ни видя, пригответи се. Откачи брадвата от сливата, бутна сестра си зад него и се развика:

— Вървете си кой откъдето е дошъл, че майките ви ще разплача!
— И взе да хвърля камъни въз нас да го не приближаваме. Той си хвърля, ние си вървим, вървим и му викам:

— Адаш, куртулисване от тая работа няма! Ако е за разплакване на майки — я съм по-ербап! Пусни, викам, брадвата и си гледай работата, пък сестра ти ние на лошо място няма да я водим, ще я водим в град!

— Назад! — вика. — Ще ви пръсна тиквите!

Ония, моите аркадаши, втрепераха баджаците, ама я не спирам. Едната ми ръка на ножа, другата — на ливорвера. Викам:

— Ако е за трошене на тикви, сине майчин, хайде да ги трошим!
— И са пуснах да го хвана, а пък той махна с балтията въз мене и щеше да ме е съсекъл, ако не подрипнах настрана, та ме закачи само в ръката, ей на това място, под лакътя. Съсече ми доламата и — до половината месото. Отмаля ми, значи, ръката, лявата ръка. Хванах го тогава с дясната за врата и с хващането го зарових в земята. Корово бях тогава, яко и където хванех — не прощавах. Подлегнах го с коляното, пък със здравата ръка догребах едно дърво, та го бриснах по главата и му я обелих. Одрах му я от върха до челото. Сетне му разпасах пояса, изправихме го до една борика и го вързахме да не шава, а и раната вързахме с пояса. Курдисахме го като с чалма. Тогава чак се огледахме и видяхме, че сестра му избягала. Докато ние сме се разправяли — фукнала — върви я гони. Ами сега? Викам на младоженика:

— Бе ти кьорав ли си, мамицата ти, къде са ти очите?

Нейсе, ровнахме насам-натам и я хванахме в едни габри: легнало, закачулило се — лежи и си мълчи. Рипнахме връз нея, рипна и тя и взе да се бори. Ние четирима, тя една и баз-бая ни развъртя. Но я хванахме за плитките и — клекна. Заведохме я на нивата при брат й, а пък той ни се моли:

— Пуснете ме да си вървя! Пуснете ме, че ми е лошо, не ме оставяйте тука да умирам на тая борика!

И ние взехме, че го пуснахме. Съжалихме го. Че като рече тоя мъж: дръжете ма, ноги, ако си вятър — стигни го. Забрави и орало, и сестра, и всичко. Резна се в дерето и се загуби.

— Хайде — викам на невестата, — хайде сега, чоджум, да вървиш с нас да те направим ей на тоя апапин жена.

— На тоя ли, дето не си е още обрисал лигите! Птю-ю-ю! — И плюю въз него. — Никогаш няма, кай, да стана негова жена!

Нахвърлихме се пак въз нея и я завлякохме нагоре въз баира, но тя не иска да върви. Имаше ситни плитки — половината й ги откъгнахме, но тя се дърпа и не ще. Най-сетне я нарамихме кой за крак, кой за ръка — и я отнесохме в Джинджов азмак, тъй — наръки, наноги. Я бех краднало и други жени, ама такава женище не бех виждало: хем силно, хем инатин, развито и на кокал, и на снага, да не приказваме за ей тука, за отпред: такава нещо, агов, бесно, та буйно, да се не нагледаш и настискаш.

От гората възвихме към Грохотно. Очаквах брата й, като си отиде, да ни подгони и с други хора, та вместо по пътя за Дъовлен, ударихме през гората. Спряхме да я носим. Уморихме се. Взехме да я влачим, та шалварите й станаха като листница. По едно време младоженикът вика:

— Да я пуснем бе! Това е звяр, а не жена!

— Дръж я, верицата ти! Искаш да я оставим, за да се каже сетне, че ни е надвила?

И пак надолу, надолу, та до Грохотненската река. Трябваше да минем реката, та сетне да възвием през Хамам бунар за Дъовлен. Да я минем, ама как? Реката придошла, буйна, та мътна — ври! Има мост, ама чак в селото, не е като за нас. Щем не щем, трябваше да я бъркаме. Ония помагачи, двамата, не се съгласиха с нас и се върнаха — видя им се реката страшна. Жената и тя се тегли, и тя не ще сама да бърка в реката. Рекох тогава на младоженика:

— Хвърляй я на гръб!

Хубаво, ама тя висока, а пък той едвам до шията й стига, как да я „хвърли“? Викам му тогава:

— Клекни бе, клекни да те яхне!

Клекна той, ама тя пък не ще. Помъчих се да я бутна върху него, ама с една ръка — не мога. Вковала ногите — не мърда! Взех тогава ножа и го впрях на гърдите й.

— Ей сегинка — викам — ще ти смукна кръвчицата! — Я понатискам ножа, тя се понавива, я впирам, тя се понавива, докато

легна на гърба на младоженеца и той я понесе към водата. Нямахте как — улови го за врата.

— Цепи! — викам му на оня. — И се не обръщай, аз ще я държа за краката!

Повървя оня, повървя и току се резна в някаква си дупка и се изгуби в мътнинето. С него — и жената. Чорапите й само ми останаха в ръката. „Брех! Отиде — викам си — хубавата невестица!“ Жулнах се тогава във водата. Я съм дългач и плавам, водата ма не плаши, ама тая вода не е като вода, а мешано с камънак и дърво — страхотия. Едно се впряло в корема ти, друго та ударило в рамото, трето в ребрата та престъргало — себе си ли, другите ли да спасяваш? Хайде, с две ръце да бях, ами то с една! С една — с една: улових жената за ногата — със зъбите, не с ръка — с ръката хванах някакъв корен и по него — на брега. Два часа дума не можем да продумама, сини посинели — занемели! И тая работа на месечина става. Бъхтането с брата стана по пладнина, гоненето из гората, хващането на жената — докато да зайде слънце, а по месечина другото.

Седяхме каквото седяхме.

— Ставайте — казвам — да вървим!

Пък жената вика:

— Оттук нагоре не отивам! По-добре удавете ме в реката!

Започвам с хубавко:

— Хайде мари, Емине, недей се впира! Хайде, докато те молим с хубаво!

— Не, та не! Имам, кай, брат разбойник в Драма, той с лири ще те накичи, ако му заръчам, пусни ме, за тоя не ща да се оженя, пусни ме!

Младоженикът, уплашен, седи и чака. Гледа ма в очите.

— Ставай — казах, — ще та женим! Ето ти юнака!

— Не ща ти юнака, пусни ма! Тука умирам, ала не мърдам!

Хванах ливорвера и го впрях в нея:

— Осем убийства имам, ти ще си, казвам, деветото! Осем убийства — ти деветото, ако не станеш ей сега и да вървиш!

Сепна се тая жена и стана. Вървахме, вървахме — зазори се. Гледам, преваляме Хамам бунар и слизама низ Криво било за Дъовлен. Цяла нощ сме ходили с път и без път, по папратища и през шума, превъртели сме се като през дарак, та здраво парцалче не е останало.

Хайде — ние си можем и без парцали и без гащи, ами нея как да я представим в града? Викам на младоженика:

— Я ти върви да ѝ вземеш дрехи, да я не въвеждаме такава листница в Дьовлен!

Пък той ма тегли настрана и вика:

— Бива, ама остави ни малко, манечко да се понагалим, че белким стане по-кротка!

— Бива! — рекох.

Повървахме, повървахме и аз почнах да си разпасвам пояса.

— Карайте — викам — напред, пък я ще остана малко по себе си!

Те подминаха, я останах. Ама ги наблюдавам. Запряха се по едно време на пътеката, а комшията ѝ рече нещо и я препъна. Хвърли се въз нея и взе ногите ѝ да разпилява, ама и тя мирна не седи, като ги сви, че като ги перна напред и младоженикът се претърколи два ли, три ли пъти — не мога да ти кажа. А бре, аланкоолу, една работа, като не ти е работа, защо я барем захващаш?! Настигнах ги и тръгнахме. Изпратих комшията за дрехи, пък ние с Емине спряхме току над Дьовлен да почакаме за дрехите. Впули се тогава в мене:

— Защо ма даваш на оня лигльо да ма лигави?! Не го ща за мъж. Тука умирам, в Дьовлен не отивам!

— Ще дойдеш — викам, — ще дойдеш! На мене пари са ми броили!

— Ако ти е за пари, брат ми с алтъни ще те покрие, пусни ма само да си ида!

— Пред думата — викам — алтъните пара не правят. Ще вървиш!

— С тебе — кай — ще дойда не в Дьовлен, а през море, ама с него — не!

Бре-е-е, накъде вървеше, накъде взе, че са изгърби! Жена си имам вкъщи, вярно, ама тая — жена и половина, бяла като мляко, очите ѝ те режат като с нож, а гърдите ѝ — фурна, мили брате — хвърляй сурово тесто, печи хляб и яж!

— Искаш ли? — вика. — Ето ма!

И тогава, грях-хаир — побарах я на поляната в единия край, та сме се запрели чак в другия. Права билка, да ти кажа, не остана! Викам

си: „Дотука — баш! Ами сега? Взема ли я — посрамявам занаята! Не я ли взема — право в сърцето я ранявам!“

Тя усети, че съм надве.

— Нали с тебе ще вървим? — пита, заковала ма с очите.

Вкара ми сърцето под чатала, жената с жена! В такова време ти се ще да имаш две сърца — едно за чест, друго за мерак, а то, опустялото — едно: разрежи го, разкъсай го — пак едно!

Хвърлих го на чест и рекох:

— Нема да е с мене, а с него!... Нема как.

Викна тя:

— Няма да е с него!

— С него ще е!

— Няма да е! — И фукна да бяга... Както са гледахме в очите — фукна. Хвърлих са и я вкопчих за петата. Не ми даде време нито да шавна, нито да стана — заигра като вихрушка, въртя, сука, влачи ме по камъните и по тръните, овърша тая сиромах жена цял харман, но я съм се вкопчил като кука за петата и я не пускам. Препъна се най-сетне и падна — с бяла пяна на устата. Понатъртих се и аз, но нямаше как. Починахме си, поседяхме, че ѝ викам:

— Ще вървиш ли сега?

— Оставям се — вика — на ръцете ти!

Сетне дойде и оня, облякохме я и тръгнахме за Дъовлен. Трябваше да минем моста над реката и, дето се вика, ще си бъдем у дома. Свършихме я, значи, както трябва, кеф ми става, та ми се допява...

А то — само е било до песни...

Тамам приближаваме моста, и нещо закачулено изригна и ревна:

— Сто-ой! Разплаках ли мамка ви!

Видех масур на пушка, амен-амен на десет, повече нямаше, крачки. Видех и една вързана глава и са досетих, че е брат ѝ. Знаел, че за Дъовлен няма през къде да се влезе и ни дочакал там, под моста на реката. Моят комшия, като разбра каква е работата, вървеше зад мене — дялна се под синора, в повета, и отгърмя, а пък я се намерих по средата на пътя. Едната ми ръка — вързана, ливорверът — в пояса, докато бръкнеш за него, оня с маузера ще та свърши.

— Да не си шавнал! — вика братът и тръгва към мене да лови сестра си... Маузерчето — в мене!

И тогава, агов, тебе лъжа, мене истина, тая негова сестрица, дето цяла нощ я влачихме и парцалосвахме, шавна изведнъж и — от тая ми страна, дето беше — намери се отпред. Сама! Хванах я със здравата ръка за кръста и викам тогава на брат й:

— Хай си прекрачил една крачка, хай съм се хвърлил със сестра ти в реката! — А реката — кипнала под мене, страхотия!

Заковах го и — заднем, заднем — тръгнах по моста. Сестра му съм я вкопчил, не я пуцам, държа я, а той ме гледа и нито да ме гони, нито да ме стреля... Тогава съм видял човек като мум, като свещ! Капчица кръвчица не остана в лицето му! Поседя вдървен, а че хвърли пушката, хвана се за очите и — заплака. Мъж не бех видел да плаче — видех... Идеше ми да се върна, да си му дам сестрата, ала тия работи не стават тъй: едно е да ти се иска, друго е — да можеш, а пък трето и четвърто да го направиш.

Тъй я доведохме в Дъовлен. И право при ходжата да ги венчае. Ходжата я пита:

— Зимаш ли го, мари, тоя мъж?

— Не ща го!

— Бре, че корава жена — развика се и ходжата, — направили сте я листница и пак не ще. Я — вика, — Шебане, да я заведете в гората пак, да поседи с елите сама, та белким й дойде ума в главата!

Сепна се тогава жената и — втаса. Венчаха ги...

Питам: „Сетне, аго Шебане, какво стана?“

... Сетне се водиха два месеца и кусур да имаше, повече не беше. Веднъж тя вика на мойта жена: „Яла, анайко, да ма изведеш да сея царевица в градината, да ми покажеш, че я не зная как се сее царевицата.“ Мъжът й я пусна (дотогава не беше я пуцал) и отидоха с моята жена да й покаже как се сее царевицата. Отидоха, жената се върна, оная, настанката, са не върна — откачила през реката и право в селото си отишла.

Сетне ми проводи хабер да отида да говорим. Отидох и ми рече: „Разведи ма с оня лигльо, ще ти дам каквото щеш.“ Питам я: „Какво ще ми дадеш?“ „Ще ти дам две лири, ще ти дам и шаяк за три чифта навои, една фаша за цървули...“ Е, тъй ми рече. „Щом е тъй, смятай работата за опечена.“

Върнах се тогава в Дъовлен и нагребих комшията. „Що я не зарежеш — викам му, — това жена няма да ти е, та каквото и да

правиш. Трябва, ако искаш да ти е жена, пак да я крадеме, както сме я крали.“ „Дума да не става — уплаши се той, — толкова нещо не повтарям, та ако ще би да си остана без жена през цял живот.“ „Щом е тъй — остави я, пък ще ти откраднем друга, по-кротка, живот да живееш!“

— Колко ще ми искаш тоя път?

— На трима по сто — триста, двеста за пиене, та всичко петстотин.

— Дадено — вика. — Върви кажи на оная, бесната, че я не ща!

— Няма какво да й казвам, ще дойдеш с мене да отидем в Настан да ви разостави ходжата, че да си гледаш кефа!

Отидохме в Настан, разведохме го, сетне му взехме друга една, крадохме я, ама не такава кражба, каквато бе първата: като я побарахме за плитките, и втаса...

Пък оная ми си даде двете лири и всичко там, каквото беше казала...

Много жени съм влачил, ама тая, агов, се окачи на сърцето ми, ербап жена, където и да я побараш — жена и артисва!

... Още я помня и съжалявам. Ама нали ти казах: едно е да ти се иска, друго е да можеш, а пък трето и четвърто — да го направиш.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.